

E. Vēveris, M. Kuplais
LATVIJAS ETNOGRAFIŠKAJA BRIVADABAS MUZEJA
Riga, 1989., 223 str.

Autori Ervina Vēveris i Martinš Kuplais opremili su i objavili jednu izuzetno dobru fotomonografiju popraćenu tekstem na latvijskom, ruskom i engleskom jeziku o latvijskom etnoparku (muzeju na otvorenom). Ovaj kompleksni etnopark na samom sjeveroistoku Evrope nastao je kao rezultat višedesetljetnog rada na sakupljanju i čuvanju etnobaštine iz četiri latvijske pokrajine; Kurzeme, Zemgale, Vidzeme i Latagale.

Iako se počeci ideje o realizaciji mogu datirati u rane dvadesete godine ovog sto-ljeća (za što je u knjizi priložena dokumentacija), nizom poboljšanja u konačnoj formi etnopark je završen sredinom osamdesetih godina. U zadnje ga vrijeme, prema podacima autora, godišnje posjećuje preko 250 tisuća posjetilaca.

U tekstualnom dijelu uglavnom se informativno izlaže povijest Latvije i prikazuju se osnovne etnografske značajke navedenih religija. Naglasak je prije svega na gospodarstvu (poljoprivreda, stočarstvo, ribarstvo, pčelarstvo, graditeljstvo i obrti).

U knjizi se nalazi i dvadeset manjih karata kulturno-historijskih oblasti i etno areala na kojima su predstavljene neke etnološke pojave (npr. tipovi brana, rasprostranjenost i zastupljenost tradicijskog oruđa za košnju i obradu raži i ražene slame, način i oblici povezivanja ugaonih stijena na stambenim i gospodarskim objektima, krovni materijal (trska, slama ili daska), tipovi žrvnja, oblici i rasprostranjenost banja (tradicijskih sauna), centri u kojima se njeguje narodna umjetnost i kućna radinost, tipovi čamaca i dr.

Posebnu vrijednost knjizi daje veliki broj kolor fotografija koje su popraćene nužnim objašnjenjima i na kojima prepoznajemo niz detalja is postave i života etnoparka (pojedinačne kuće i cijele okućnice, interijeri, predmeti od tekstila, drveta, keramike, slame, mlinovi, vjetre-njače, tkalačke i lončarske radionice, sakralna arhitektura, folklorne manifestacije unutar parka, muzički instrumenti itd.).

Za žaliti je što kod nas nije realizirana ni jedna ideja o osnivanju etnoparka (pa ni ona s kraja sedamdesetih godina kada se ozbiljno razmišljalo o lokacijama Gluhakovo u Vukomeračkim goricama ili Jarun kod Zagreba), a ono što postoji, uvažavajući, ipak, entuzijazam i namjere poslenika, jedva da je vrijedno spomena, pa i onda u negativnom smislu.

Branko Đaković